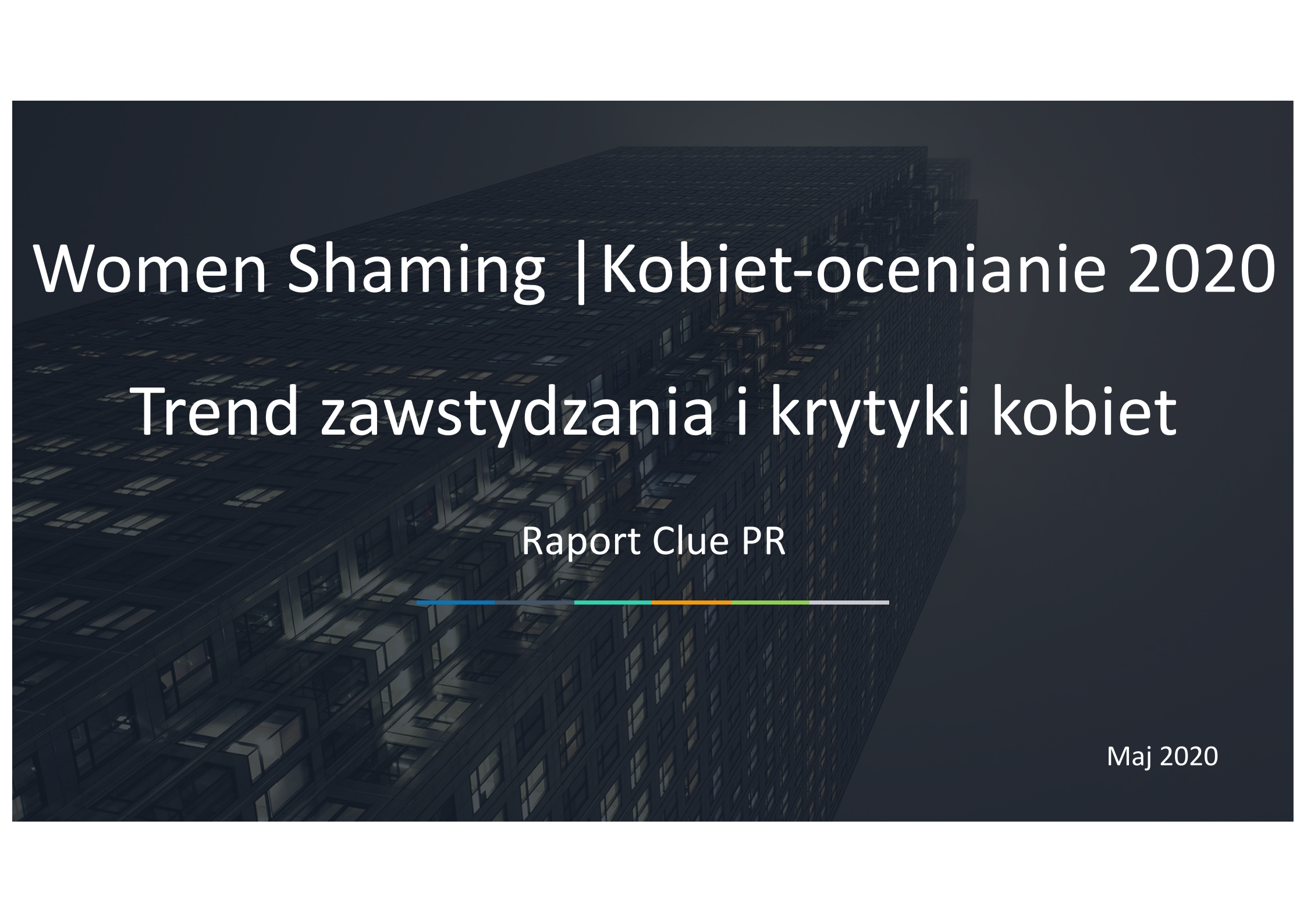

Women Shaming | Kobiet-ocenie 2020

Trend zawstydzania i krytyki kobiet

Raport Clue PR

Maj 2020

„**WOMEN SHAMING** (ang: women – kobiety / shame – zawstydząć) polega – w skrócie – na **krytykowaniu lub zawstydzaniu** kobiet przez otoczenie, jak również w łagodniejszej formie na przekazywaniu im przez otoczenie swojej **opinii, porad lub oceny** ich działań i zachowania, **bez pytania ich o zgodę**. To zjawisko może dotyczyć zarówno środowiska w życiu **realnym**, jak i w świecie **wirtualnym**”

Badanie na zlecenie Clue PR pt. Women Shaming | Kobiet-ocenie

3

1

Badanie ilościowe

n=2258 CAWI

Kobiety 18+

Kwoty dobrane wg reprezentacji w populacji Polaków w wieku 18+ dla płci, wieku i wielkości miejscowości zamieszkania

Realizacja: Panel Ariadna
Kwiecień 2020

2

Analizy jakościowe

Analiza odpowiedzi na pytanie otwarte zawarte w ankiecie CAWI

3

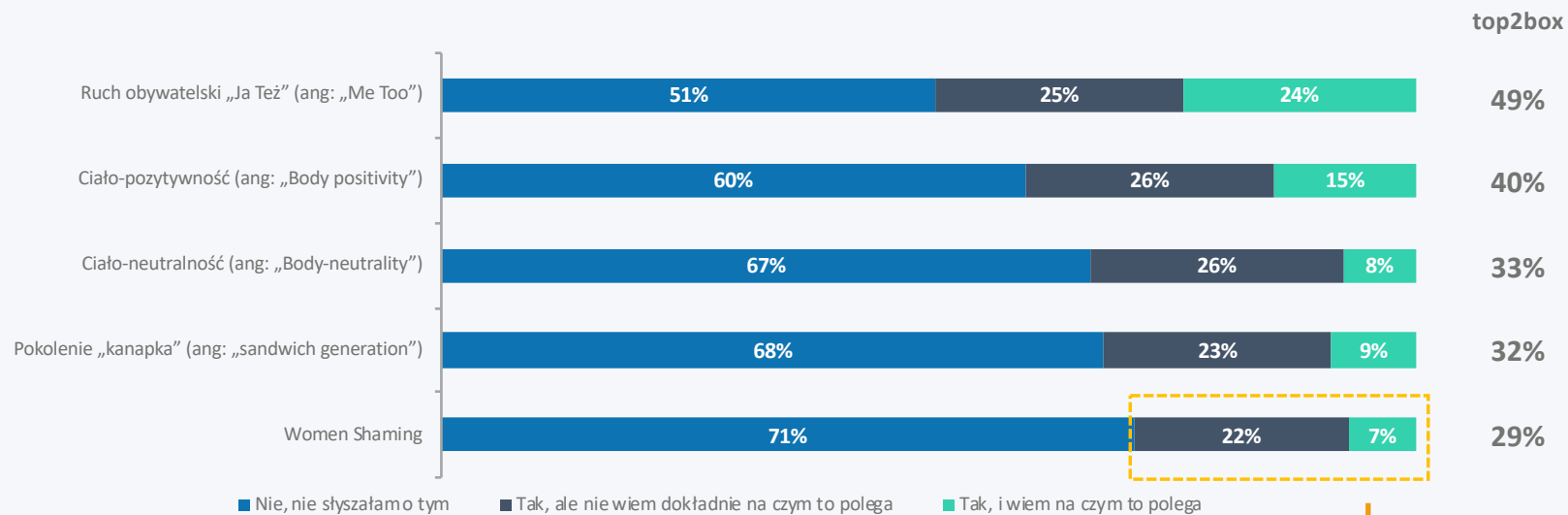
Dane zastane

dostępne raporty zagraniczne o mom shamingu:

Women Shaming

Znajomość zjawiska Women Shaming w kontekście innych trendów

Spośród badanych zjawisk / trendów „kobięcych” **women shaming jest mało znany z nazwy** (pytaliśmy o „women shaming” bo nie ma polskiego jasnego odpowiednika) – jedynie 7% kobiet, po usłyszeniu samej nazwy, wie na czym to zjawisko polega.

Szczególnie:

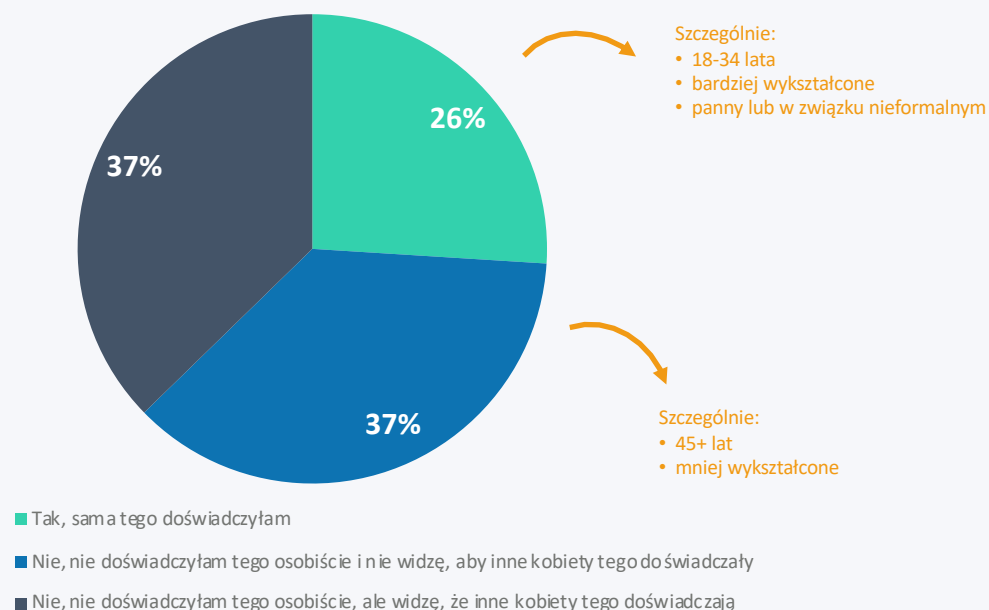
- 18-24 lata
- mieszkanki dużych miast
- singielki lub w związku nieformalnym

Q1. Proszę powiedzieć czy słyszała Pani o następujących zjawiskach, trendach lub określeniach, które mogą dotyczyć kobiet? (n=2258)

Women Shaming Skala zjawiska Women Shaming

Po doprecyzowaniu definicji **znacznie więcej respondentek wskazuje, że jest świadome istnienia zjawiska** – z pewnością problemem jest nienazwanie zjawiska po polsku, a także fakt, że jest ono ukryte i jeszcze niezbyt wybrzmiewa w mediach. Sporo kobiet też uważa, że pośrednio doświadczyło krytyki kobiet, jeśli nie dotyczyło to ich samych, to dotyczyło innych kobiet.

„**WOMEN SHAMING** (ang: women – kobiety / shame – zawstydząć) polega – w skrócie – na **krytykowaniu lub zawstydzaniu** kobiet przez otoczenie, jak również w łagodniejszej formie na przekazywaniu im przez otoczenie swojej **opinii, porad lub oceny** ich działań i zachowania, **bez pytania ich o zgodę**. To zjawisko może dotyczyć zarówno środowiska w życiu **realnym**, jak i w świecie **wirtualnym**”

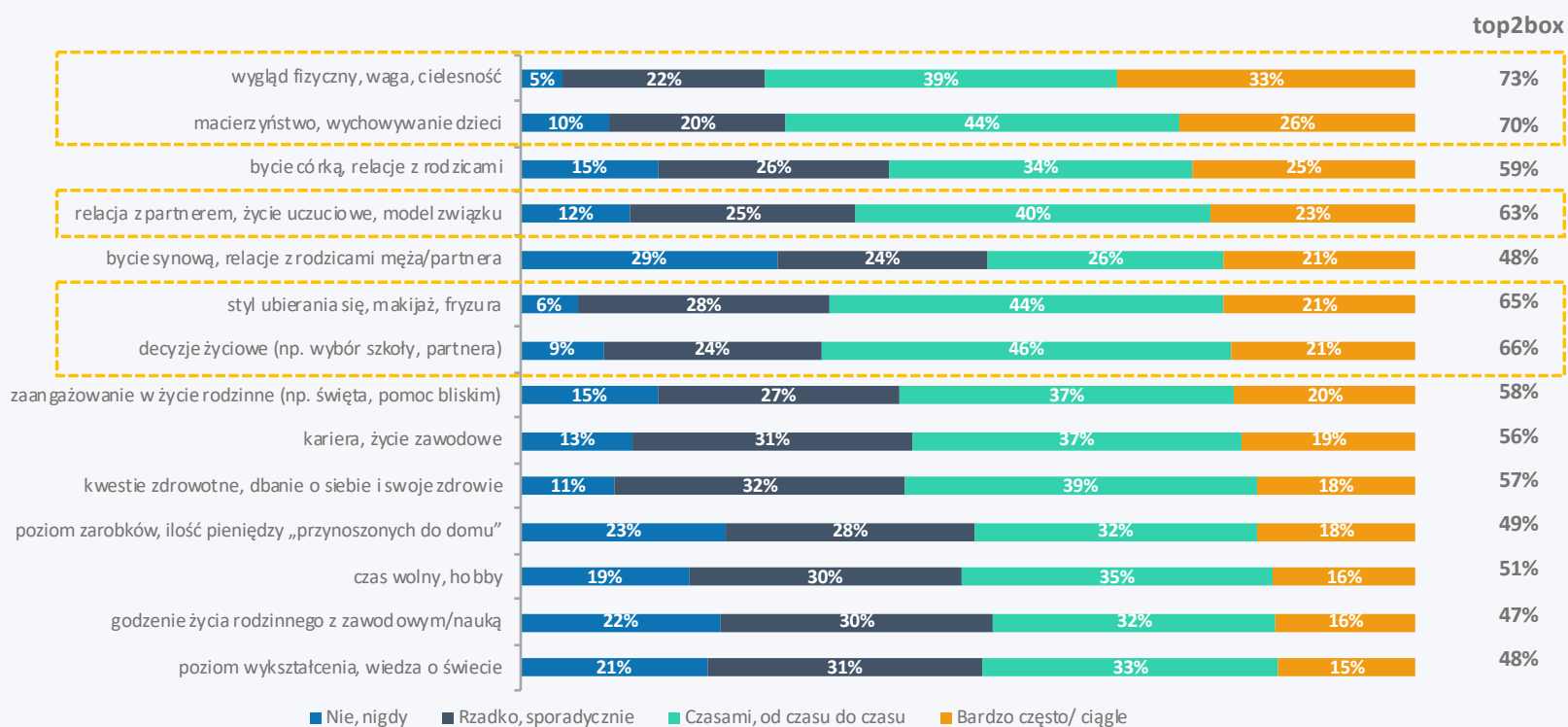

Q2. Ciekawi jesteśmy czy osobiście doświadczyła Pani tego kiedykolwiek w swoim życiu? (n=2258)

Women Shaming Skala zjawiska Women Shaming

6

Wydaje się, że **najbardziej dotkliwa i częsta krytyka / ocenianie kobiet ma miejsce w sferach dotyczących wyglądu, ról życiowych (matka) i relacji (z partnerem, z rodzicami)** – od ¼ do aż 1/3 kobiet mówi, że jest ciągle lub bardzo często krytykowanych w tych obszarach.

Q3. Kobiety mogą czuć się oceniane, osądzone lub krytykowane w różnych sytuacjach i pod wieloma różnymi względami. Ciekawi jesteśmy czy kiedykolwiek czuła się Pani poddawana ocenie lub krytyce przez otoczenie w każdej z poniższych sfer życiowych? (n=587)

“Sprawcy” i „Zbawcy” zjawiska Women Shaming | Kobieto-cen

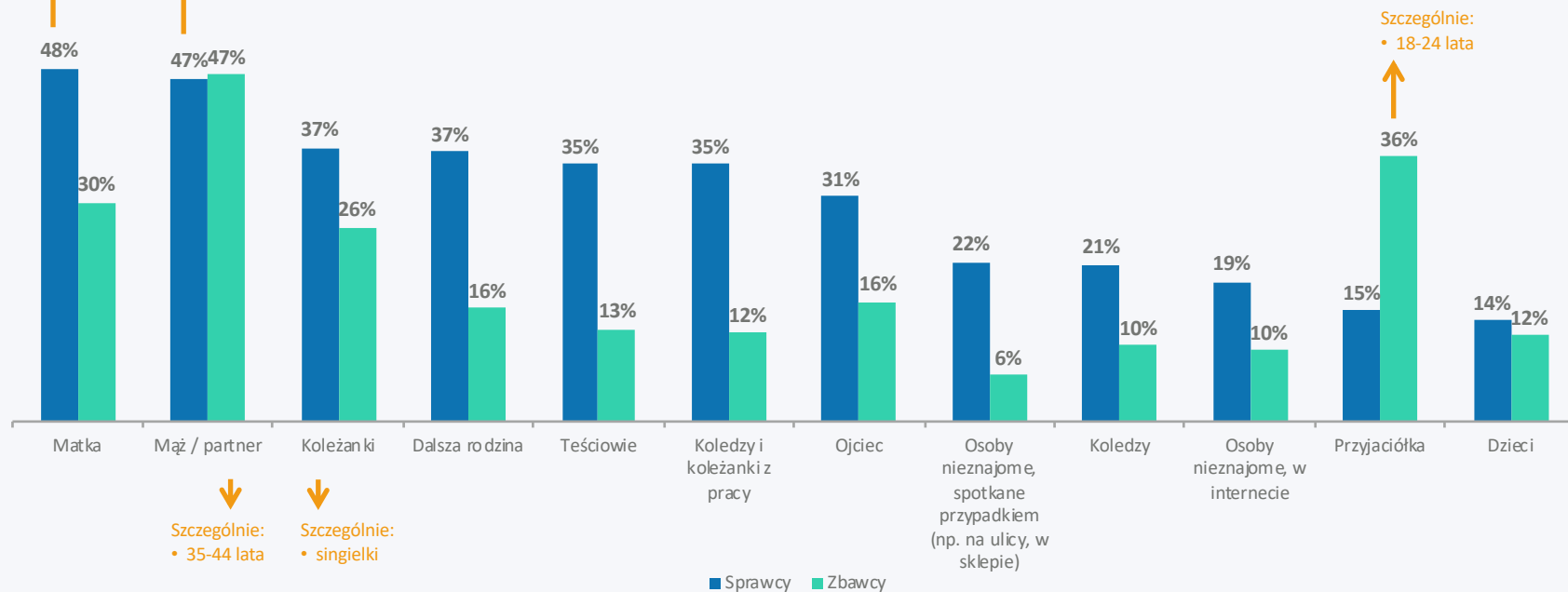
Szczególnie:

- kobiety w związku nieformalnym
- nie mające dzieci

Szczególnie:

- kobiety w wieku 55+

Women Shaming ma **kobiecą twarz**; matka i koleżanki są w czołówce krytykujących osób. **Mąż** też przekazuje dużo uwag niemal połowie kobiet. Co ciekawe, chociaż mąż/partner jest dość opresyjny, to do niego zwracają się o pomoc, gdy są oceniane i krytykowane. Widać znaczącą **rolę przyjaciółek** jako pomocy dla młodszych respondentek.

Szczególnie:

- 35-44 lata

Szczególnie:

- singielki

Szczególnie:

- 18-24 lata

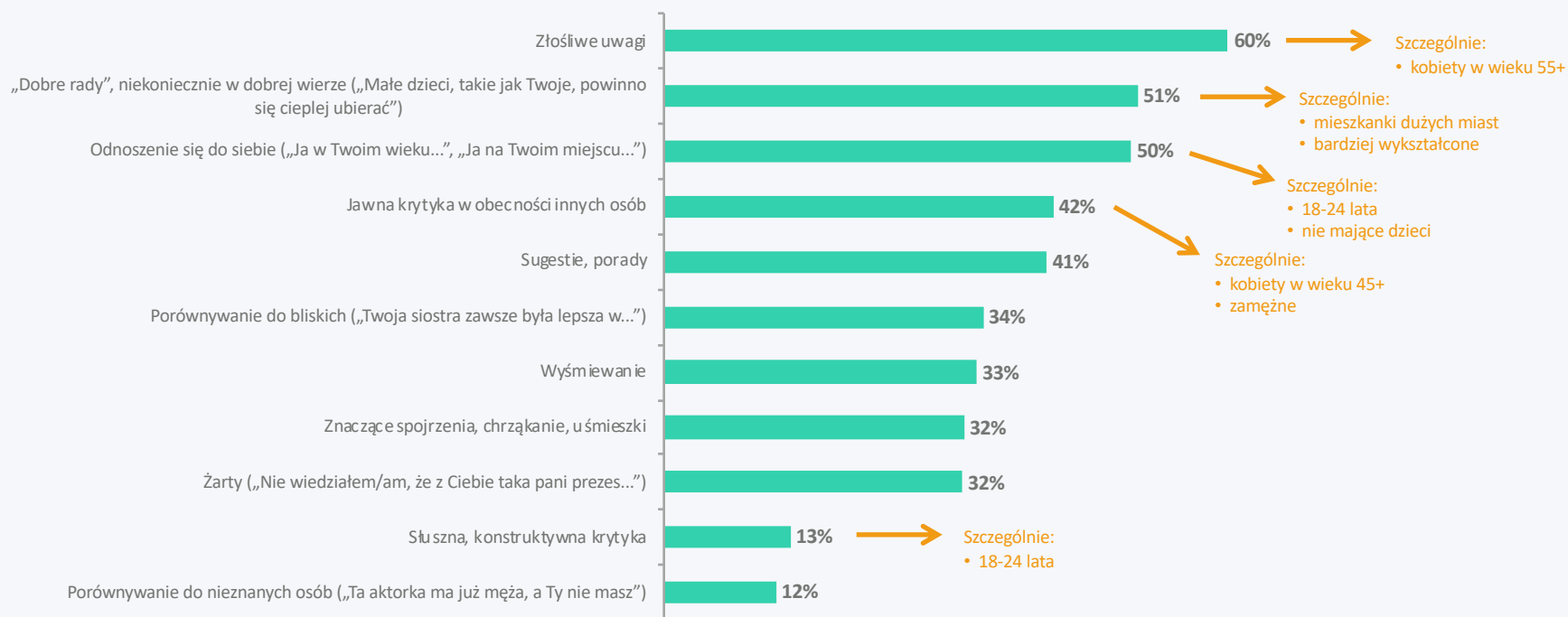
Q4. Kobiety mogą czuć się oceniane, osądzone lub krytykowane przez różne osoby. Ciekawi jesteśmy czy kiedykolwiek czuła się Pani poddawana ocenie lub krytyce przez którąkolwiek z poniższych osób? Prosimy wybrać nie więcej niż 5 odpowiedzi – wskazać osoby, które oceniały lub krytykowały Panią najczęściej. (n=587)

Q8. Wspomniała Pani, że bycie ocenianą przez otoczenie sprawia, że szuka Pani wsparcia. Proszę powiedzieć do kogo się Pani zwraca lub zwracała najczęściej, gdy doświadcza Pani zjawiska oceniania, osądzania czy krytykowania przez otoczenie? Prosimy wybrać nie więcej niż 5 odpowiedzi – wskazać osoby, do których zwraca się Pani lub zwracała najczęściej. (n=587)

Women Shaming

Formy zjawiska Women Shaming

Women Shaming ma wiele odmian, ale głównie kryje się pod **złośliwymi uwagami**, tak zwanymi „dobrymi” czy też **porównywaniem**. Tylko co ósma kobieta wskazuje słuszną / **konstruktywną krytykę** jako formę oceny.

Q5. Bycie ocenianą, osądzaną lub krytykowaną może mieć różne formy. Proszę powiedzieć, z jakimi formami oceny lub krytyki spotkała się Pani kiedykolwiek osobiście? Prosimy wybrać nie więcej niż 5 odpowiedzi – wskazać formy, których doświadczała Pani najczęściej. (n=587)

Miejsca zjawiska Women Shaming

Krytyka jest zwykle przekazywana jest **twarzą w twarz**, ale też zastanawia ogrom krytyki, jaki spada na **młode kobiety w świecie online**.

Bezpośrednie
spotkania

81%

Szczególnie:

- mieszkanki dużych miast
- bardziej wykształcone

Rozmowy
telefoniczne

41%

Miejsca publiczne (np.
ulica, środki transportu,
sklep)

33%

Szczególnie:

- mieszkanki dużych miast
- singielki

Media społecznościowe
(np. Facebook, Instagram)

29%

Szczególnie:

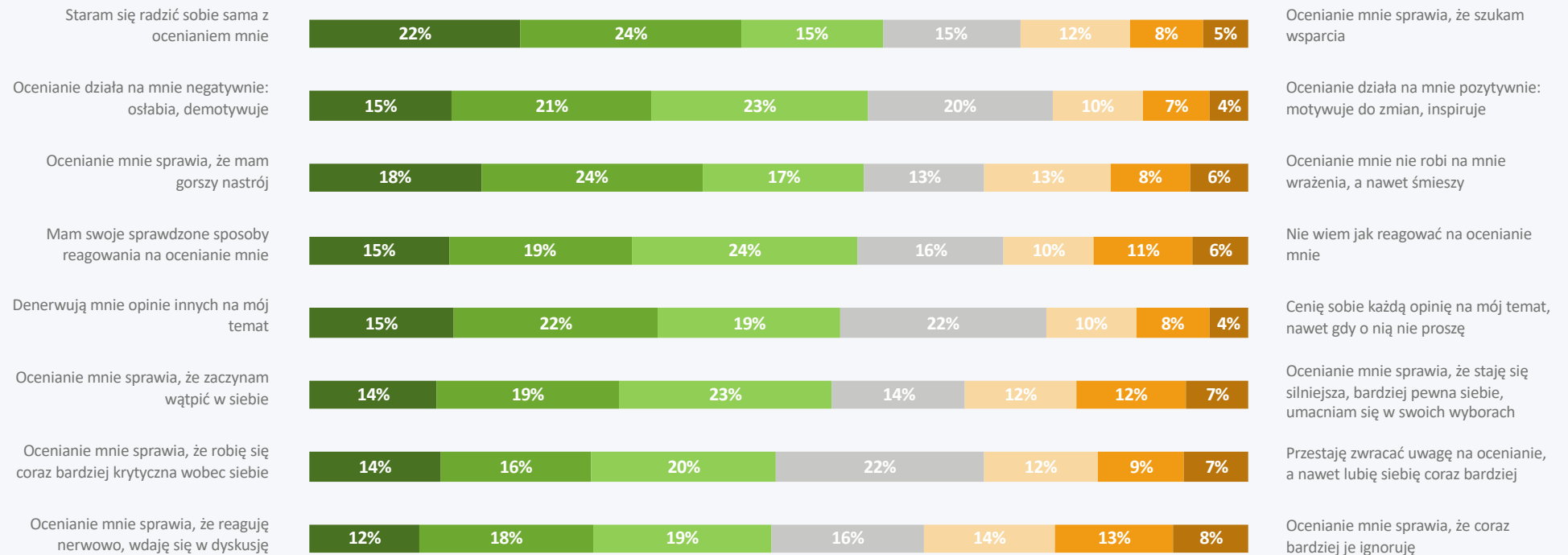
- 18-24 lata (aż 43%)

Q6. Ocenianie, osądzanie lub krytykowanie może mieć miejsce w różnych sytuacjach, miejscach, czy też kanałach komunikacji. Proszę powiedzieć, gdzie spotkała się Pani osobiście z oceną lub krytyką? (n=587)

Women Shaming Ogólny stosunek do krytyki / ocen

10

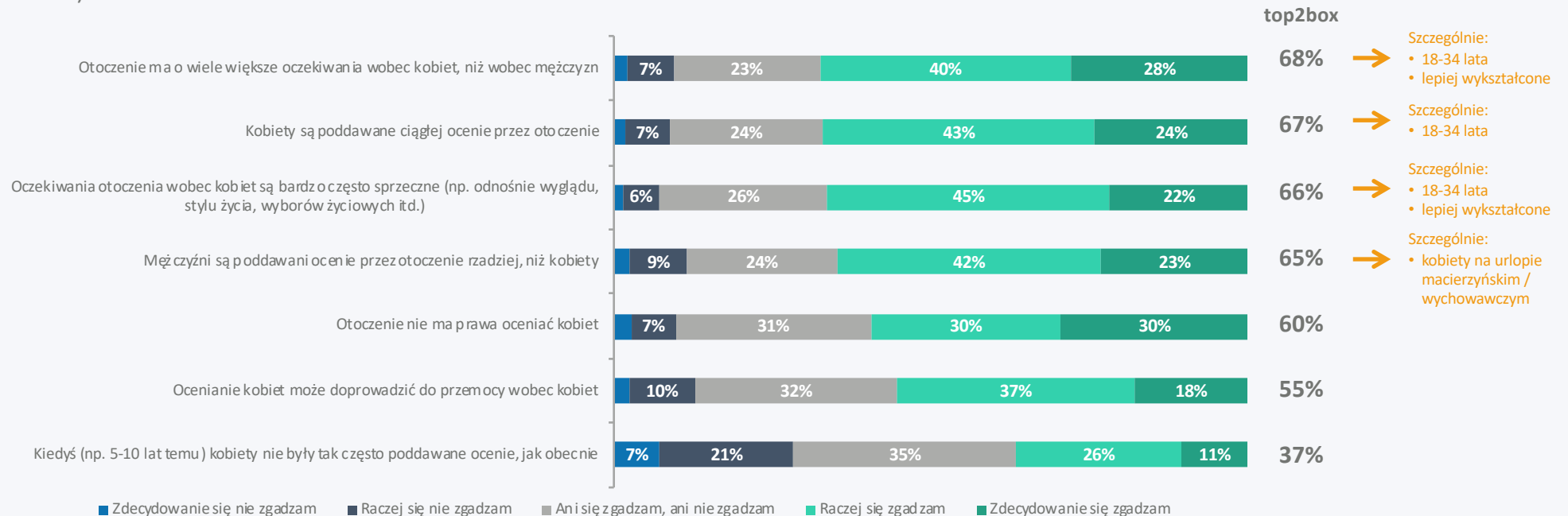
Kobiety są **osamotnione w ogniu krytyki**. Starają się **radzić sobie same** z ocenami, ale **nie wychodzi im to zbyt dobrze** – czują obniżony nastrój, zdenerwowanie, wątpią w siebie. Twierdzą, że mają swoje **sposoby** na krytykę lub próbują **ignorować** uwagi innych.

Q7. W jakim stopniu zgadza się Pani z następującymi stwierdzeniami? (n=587) (skala 3-2-1-0-1-2-3 – respondenci miały wskazać które ze stwierdzeń w każdej parze jest im bliższe i w jakim stopniu)

Ogólny stosunek do oceniania / krytyki

Kobiety wcale **nie są przekonane, że zjawisko oceniania ich to znak czasów** – jedynie 1/3 obiet uważa, że kiedyś było takiej krytyki mniej. Widać ogromną **frustrację** kobiet z uwagi na natężenie oczekiwań otoczenia, bardzo często sprzecznych i niesprawiedliwych (większych, niż wobec mężczyzn). Pojawia się **niezgoda na ciągłą krytykę**, a także świadomość, że ocenianie może mieć dalekosiężne konsekwencje (przemoc wobec kobiet).

Q9. Zapytaliśmy różne osoby o ich opinie na temat oceniania innych. Jesteśmy ciekawi w jakim stopniu zgadza się Pani lub nie zgadza z każdą z poniższych opinii? (n=2258)

Zdecydowanie nie spełniają wymagań od kobiet, ale nie są respektowane ich prawa i opinie. Często, szczerze mówiąc, poniżają kobiety uważając, że ich miejsce jest w domu przy dzieciach i w kuchni. Wiedza jest niewielka więc się niech nie wypowiadają. Jest również liczne środowisko kobiet (bogactwo przez rodziców, mężów, partnerów), która nie uznaje kobiet "niższych" i nie ma im nic do powiedzenia (biedne rodziny, często patologiczne) i poniża te kobiety. Zbyt wiele oceniamy człowieka po wyglądzie, zamiast po jego umiejętnościach możliwościach.

Za mało kobiet jest w rządzie. Nic o kobietach bez kobiet!

Z jednej strony kobieta ma być niezależna i samowystarczalna, a z drugiej taka kobieta jest krytykowana przez społeczeństwo, że nie siedzi w domu z dziećmi. Społeczeństwo nadal jest bardzo podzielone.

Nie można dawać przyzwolenia na takie zachowania. Od przedszkola należy uczyć dziewczynki stawiania granic. By weszły w dorosłe życie już odporne na ocenianie i krytykowanie. Kobieta musi być twarda, nie uległa oraz powinna bronić swoich wyborów. Dobrze jak w domu tak zostanie wychowana z poczuciem własnej wartości.

Wymaga się od kobiet żeby były zawsze zadowolone, ładnie wyglądające i jednocześnie prowadziły idealnie dom i były wzorowymi pracownicami. Społeczeństwo z odrazą patrzy na kobiety pod wpływem alkoholu (nie znaczy że popieram picie) czy bawią się w klubie, restauracji z przyjaciółkami jednocześnie przyglądając się z odrazą na takie samo zachowanie u mężczyzn. Nie mamy takich samych praw tylko więcej obowiązków. Dopóki nie pozbadzimy się stereotypów nie będzie ok.

Wymaga się od kobiet aby były piękne, zadbane, i dobrze ubrane. Jednak gdy taka kobieta spotka mężczyznę, piękną i zadbana, to mam często wrażenie że takie kobiety są traktowane sexistowsko. Jeśli natomiast na ich drodze pojawi się mniej zadbane kobieta automatycznie wiąże się to z krytyką.

Wydaje się, że w tej chwili w większych miastach jest trochę lepiej natomiast w mniejszych miejscowościach kobiety poddawane są nadal większej krytyce (styl życia, ubranie itp.). Jednak w miastach, gdzie siedzibę mają korporacje i duże firmy bywa nieciekawie chociażby dlatego, że są ludzie o ogromnych ambicjach i często rywalizują deptając innych.

Wszyscy jesteśmy nieustannie oceniani przez otoczenie, bez względu na płeć, wiek czy rasę. Tak działa każde społeczeństwo, nie zgadzam się na stosowanie podwójnych standardów i wiktylizowanie kobiet, bo to jest prawdziwa przemoc wobec nich.

Wraz z wiekiem coraz mniej przejmuję się ocenianiem przez innych, jeszcze 20 lat temu miało to dla mnie duże znaczenie i raczej pogarszało opinię o sobie. Niektóre z tych słów, opinii wciąż są w mojej głowie.. Bardzo złe jest takie zachowanie krytykujące innych.. oceniające, chciałabym aby było coraz mniej tego.

Nie lubię fałszu. Spora część koleżanki prawi mi komplementy, które są na wyrost, żeby mi się przypodobać, ale to jest sztuczne. Jednak wolę to od krytyki w stylu: ale się rozciąłaś w biodrach, nie dziwię się, że Twój facet rozgląda się za innymi. Kiedyś też mój facet powiedział, że nie spodziewał się, że na wadze zobaczy, że ważę 70 kg, bo znamy się od 20 lat i cały czas wydawało mu się, że utrzymuję 55 kg. Było to bardzo krzywdzące.

Negatywnych ocen doświadczałam od dzieciństwa ze strony matki. Nie otrzymywałam wsparcia, ani nie doświadczałam z jej strony miłości. Nigdy nie zbudowałyśmy relacji między sobą i nigdy tego nie przepracowałyśmy (mama nie żyje od wielu lat). Przełożyło się to na moje późniejsze życie - szczególnie relacje z dziećmi. Za tamte lata żałuję we mnie do dzisiaj. Ówczesne doświadczenia spowodowały, że stałam się kobietą bardzo silną. [...]
Narzuca się kobietom idealizm. Nie potrafimy sprostać tym wymaganiom. I wolno nam nie chcieć być super babką.

Q10. Czy ma Pani dodatkowe przemyślenia na temat zjawiska oceniania lub krytykowania kobiet przez otoczenie? Może chce się Pani podzielić swoimi doświadczeniami? Albo poradzić, jak inne kobiety mogą sobie z tym radzić? Każda opinia jest dla nas cenna.

Większość kobiet nie dzieli się faktem, że są krytykowane. Wiem, to po sobie nie zawsze się dzieli doświadczeniami. Większość zostawiam dla siebie.

Według mnie ocenianie kobiet w XXI wieku stało się dla niektórych ludzi normą, co jest błędnym zachowaniem. My kobiety odczuwamy przez to poniekąd presję wywieraną przez społeczeństwo i wszelakie stereotypy, które są na nas narzucane. To nie jest dobre. Przykładowo: Jeśli kobieta nie chce mieć dzieci, to uważana jest za zło społeczne, patrzą na nią kolokwialnie mówiąc „spod byka”. Może woli się spełniać zawodowo? Może nie ma możliwości posiadania dzieci. Według mnie krytyka czy ocena która nie jest konstruktywna jest zła. Jedyna rada to jest ignorowanie tego. Ale też wiem, że nie jest to łatwe. Dawanie rady sobie z tym to wyrobienie w sobie poczucia własnej wartości.

W społeczeństwie istnieje głęboko zakorzeniony model 'dobrej matki', 'dobrej żony', 'dobrej pracownicy'. Dla mężczyzn te standardy nie są tak restrykcyjne, mają większą swobodę wyboru osoby, którą chcą być bez bycia rozczarowaniem dla rodziny i bliskich.

W Polsce kobiety często nie mają nic do gadania. Z tego powodu w zeszłym roku odbywało się wiele demonstracji wyrażających sprzeciw. Ale wiele kobiet pokazało, że są twarde, uparte i nieugięte i nie dadzą rządzić innym swoim ciałem np. w przypadku aborcji w konsekwencji gwałtu i nie będą rodzić dzieci niepełnosprawnych tylko po to aby otrzymywać na nich pieniądze od państwa.

Odnoszę wrażenie, że od kobiet oczekuje się perfekcjonizmu. Jednocześnie jakiegokolwiek jest zachowanie kobiety, nigdy nie zadowoli otoczenia np. Kobieta pozostająca z wyboru bez pracy i opisująca się dziećmi zostanie nazwana kurą domową, a kobieta spełniająca się zawodowo pozostanie w opinii otoczenia egoistką i nieprawdziwą kobietą.

W pierwszych pytaniach odpowiadałam, że nie doświadczyłam oceny przez otoczenie, ale po przemyśleniu krytyczna ocena w stosunku do mnie jako do kobiety jednak była. Jestem osobą która w życiu mogła polegać tylko na sobie. Ojciec alkoholik, matka ciągle zapracowana po to aby utrzymać dom. Aby sobie radzić w życiu, przyjęłam zasadę, że wszystko można zrobić i należy próbować, uczyć się i wykonywać. Nie ma męskich i damskich prac.

W internecie czytam najróżniejsze opinie i komentarze pod tekstami na temat danej kobiety. Zarówno mężczyźni jak i kobiety wypisują ordynarne szokujące opinie. No coś może z zazdrości bo sami nic nie osiągnęli i nic nie znaczą. Z chamstwem raczej nie wygra się w Polsce jest go za dużo. Ja jestem tolerancyjna i nie wchodzę w buciorych w czyjeś życie, ale teraz to modne....

Uważam, że otoczenie wymaga od kobiet zbyt wiele. Oceniają je często w paskudny sposób, w jaki nie powinni. Moja córka i mąż też mnie krytykują. Uważam bardzo często, że są niesprawiedliwi wobec mnie. Myślę, że nie mają do tego prawa, ani podstawy. W pewnych kwestiach mają rację, ale czy powinni to w taki sposób przedstawiać? Sądzę, że nie. Lecz uważam, że w każdej krytyce w pewien sposób jest trochę prawdy. Uważam, że kobiety nie powinny się przejmować opinią i oceną innych ludzi. Każdy niech żyje tak jak chce.

Uważam, że poddawanie ciągłej ocenie kobiet nie prowadzi do niczego dobrego. Ocenia się wszystko, ich wygląd, sposób bycia, życiowe wybory, karierę, sposób w jaki wychowują swoje dzieci. Dosłownie wszystko. Jeśli przyjrzeć się pewnym schematom funkcjonującym w społeczeństwie, można zauważyć, że w lwiej części przypadków oceny te nie są w najmniejszym stopniu pozytywne. Raczej jest to krytyka i to najgorszego sortu, nie mająca nic wspólnego z krytyką konstruktywną.

Q10. Czy ma Pani dodatkowe przemyślenia na temat zjawiska oceniania lub krytykowania kobiet przez otoczenie? Może chce się Pani podzielić swoimi doświadczeniami? Albo poradzić, jak inne kobiety mogą sobie z tym radzić? Każda opinia jest dla nas cenna.

Uważam, że kobiety powinny przywiązywać wagi do ocen i krytyki dokonywanej przez innych, ponieważ w świecie rozrywką ludzi jest wszechobecny hejt, co w żadnej mierze nie oddaje rzeczywistości. W ocenie sytuacji w jakiej znajduje się kobieta, a ma na celu tylko ją zdyskredytować w oczach

Uważam, że kobiety często robią wiele rzeczy niezgodnych z samym sobą, by sprostać oczekiwaniom i stereotypom. Obawiają się odrzucenia.

Uważam że kobiety mają niższe poczucie wartości. Pokutują wcześniejsze formy wychowania i przekazywania tzw. roli kobiet

Smutne jest, że praktycznie wszystkie przypadki, których doświadczyłam albo o których słyszałam, to była krzywda wobec kobiet przez... inne kobiety - same na siebie lejemy ten jad :/

Od kobiet wymaga się żeby były szczupłe, wymalowane, wysportowane, zadbane, wszędzie ogolone, ładnie ubrane, zawsze sprawne, żeby nie chorowały i żeby mogły robić wszystko.

Presja wywierana na kobietach jest na prawdę duża. Kobieta w dzisiejszych czasach musi być wspaniałą żoną i matką, idealnym pracownikiem/pracodawcą, musi mieć piękny, zadbane dom, którym oczywiście musi się zająć. Niestety zaniedbanie chociażby jednego elementu powoduje, że społeczeństwo nie zostawia suchej nitki. Zła matka i żona bo wybrała karierę zawodową i odwrotnie kura domowa, siedzi tylko z dziećmi, nie realizuje się, jest bez ambicji.

Najczęściej to kobiety krytykują inne kobiety. Że sztuczne, za duże, za małe, że bez dziecka, że tylko kury domowe. Kobiety kobietom wilkiem i to powinno się skończyć. Nikt tak nie zgnoi drugiej kobiety jak kobieta...

To zjawisko bardzo często nakręcamy my kobiety. Większość kobiet stroi się, nie dla mężczyzn, ale dla innych kobiet. Żeby zazdrościły, albo nie krytykowały. Same w głupi i bezmyślny sposób to nakręcamy. Oceniamy drugą po stroju, zachowaniu, ale czy mamy prawo?. Mimo wykształcenia, czytania, doświadczenia zawodowego większość kobiet, bo nie wszystkie i nie wolno wszystkich wrzucać do jednego worka, tak się zachowuje. To ważny temat, o którym się nie mówi. Kobiety krytykowane, oceniane wstydzą się o tym mówić, wstydzą się siebie, swoich decyzji.

Staram się walczyć z ocenianiem mnie zwłaszcza przez mojego męża. Od wielu lat (zaczęło się kilka lat po ślubie) ciągle słyszę, że: moja praca nie jest nic warta, po co mi dodatkowe dokształcanie, marnuję swój czas. Nieważne jest co robię i tak wszystko jest nie tak. czasami potrafi być nie tak położony widelec czy łyżka do szuflady. Staram się nie myśleć o tym.

Od kobiet dużo więcej się wymaga i często krytykuje gdy jest na wyższym stanowisku niż mężczyzna. Albo gdy kobieta ma wyższe place. Ogólnie jest przyjęte że kobieta ma siedzieć w domu, wychowywać dziecko i godzić etat z pracą w domu. Mężczyźni zmuszeni do wykonywania tych samych obowiązków gubią się i są nieporadni gdy przyjdzie im nakarmić dziecko.

Spotykałam się głównie z uwagami na temat wyglądu. Generalnie były to pochlebne uwagi ale wyrażane w niestosowny sposób. Dla mnie są wyrazem braku szacunku dla kobiet. Są dla mnie niezmiernie irytujące i nie potrafię sobie z nimi radzić. Zazwyczaj po prostu się odwracam, nie reaguję, staram się ignorować lub udaję, że ich nie słyszę. Ale tak naprawdę bardzo mnie dotykają.

Najczęściej kobiety są oceniane krytycznie przez inne kobiety - starsze sasiadki, teściowe, kobiety które krytykują innych kobiet maskują swoje kompleksy. Nie istnieje coś takiego jak kobieca Solidarność - kobiety w większości dla siebie nawzajem okropne.

Q10. Czy ma Pani dodatkowe przemyślenia na temat zjawiska oceniania lub krytykowania kobiet przez otoczenie? Może chce się Pani podzielić swoimi doświadczeniami? Albo poradzić, jak inne kobiety mogą sobie z tym radzić? Każda opinia jest dla nas cenna.

Kontakt

✉ Alicja Wysocka Świtała
Partner Zarządzająca Clue PR
alicja.wysocka@cluepr.pl
535 535 482

✉ Dr Marta Bierca
Ekspert SWPS
marta.bierca@gmail.com
602 715 418

